

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Chw bestemmingsplan buitengebied Hattem

Rho

—
**ADVISEURS
VOOR
LEEFRUIMTE**

Hattem

Chw bestemmingsplan buitengebied Hattem

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

identificatie

projectnummer:

20191164

auteurs:

Ir. T.B.J. Bremer
Ing. T.A.C. Giesen

planstatus

datum:

14-01-2020

status:

Definitief

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1. Aanleiding	3
1.2. Waarom een planMER?	5
1.3. Doel en procedure planMER	5
1.4. Leeswijzer	6
2. Chw bestemmingsplan buitengebied Hattem	7
2.1. Doelstelling	7
2.2. Analyse plangebied	7
2.3. Initiatieven	9
2.4. Participatie	9
2.5. Trends	11
2.6. Inhoud Chw bestemmingsplan	12
3. Huidige milieusituatie	15
3.1. Huidige milieusituatie	15
4. Reikwijdte en detailniveau	25
4.1. Inleiding	25
4.2. Plangebied en studiegebied	25
4.3. Onderzoekssituaties	25
4.3.4. Variant maximaal inzetten op wonen en gezondheid	27
4.4. Beleid	28
4.4.1. Omgevingsverordening Gelderland	28
4.5. Detailniveau	29
4.6. Milieuonderzoeken	29
5. Slot	33
5.1. Raadplegen overlegpartners, bestuursorganen en belanghebbenden	33
5.2. Vervolgprocedure	33

1.1. Aanleiding

Voor het buitengebied van Hattem geldt een bestemmingsplan dat in 2007 door de gemeenteraad is vastgesteld. In 2017 is reeds gestart met het participatieproces om te komen tot een Chw bestemmingsplan (een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte als bedoeld in artikel 7c van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet, verder Chw bestemmingsplan genoemd). Ondertussen is de gemeente gestart met het opstellen van de omgevingsvisie. Na invoering van de Omgevingswet (verwachte inwerkingtreding 1 januari 2021) kan een compleet omgevingsplan worden opgesteld.

Dit Chw bestemmingsplan sorteert alvast voor op de Omgevingswet, maar zal nog niet alle nieuwe ontwikkelingen uit de omgevingsvisie omvatten, omdat zowel de omgevingsvisie als de regionale energie-strategie (RES) nog niet beschikbaar zijn. Wel wordt bij dit Chw bestemmingsplan gebruik gemaakt van de reeds uitgevoerde gebiedsanalyse¹ en de input uit het participatietraject. Met het Chw bestemmingsplan wordt alvast ingespeeld op een grote aanpassing van de huidige wet- en regelgeving op het gebied van de ruimtelijke ordening en milieu. De inspraak wordt reeds anders opgezet in de geest van de Omgevingswet en de regelingen in het Chw bestemmingsplan zullen globaler/flexibeler zijn dan in een traditioneel bestemmingsplan, waarbij de onderzoekslast zoveel mogelijk wordt doorgeschoven naar het concrete planniveau. In figuur 1.1 is de globale ligging van het plangebied en de directe omgeving weergegeven.

Figuur 1.1 Globale ligging plangebied en directe omgeving (bron: Google Maps)

¹ Gebiedsanalyse Hattem september 2017.

In figuur 1.2 zijn de grenzen van het plangebied dat wordt opgenomen in het Chw bestemmingsplan aangegeven. Binnen het plangebied zijn de rijkswegen A50 en A28 gelegen. De A50 vormt de westelijke grens, maar het Bedrijvenpark H2O valt buiten het plangebied (gearceerde deel plangebied). Ten oosten van het plangebied is de IJssel met de uiterwaarden gelegen en de kern Hattem. Aan de zuidzijde van het plangebied is het Natura 2000-gebied De Veluwe gelegen. Het Natura 2000-gebied Rijntakken (bestaande uit o.a. de Uiterwaarden IJssel) maakt geen deel uit van het plangebied, maar is op korte afstand gelegen ten oosten van het plangebied. Naast de wegen ten behoeve van het autoverkeer loopt door het gebied de spoorlijn tussen Zwolle en Amersfoort (Veluwelijn) en de Hanzelijn tussen Zwolle en Lelystad.

Figuur 1.2 Plangebied Chw bestemmingsplan Buitengebied Hattem (gearceerde gebieden maken geen onderdeel uit van het plangebied)

De verbrede reikwijdte die het Chw bestemmingsplan biedt, zal worden gebruikt om meer zaken in het bestemmingsplan te kunnen betrekken dan onder reguliere wetgeving mogelijk is. Het gaat hier om thema's zoals veiligheid, gezondheid, milieu, landschappelijke waarden en ruimtelijke kwaliteit. In het kader van de pilot zijn inwoners en organisaties vanaf de start betrokken bij het plan. Hierbij wordt ook gekeken naar de relatie met de omgevingsvisie die momenteel in voorbereiding is. Het is niet wenselijk om te wachten tot deze omgevingsvisie is vastgesteld omdat de gemeente nu reeds concrete initiatieven van inwoners wil faciliteren met dit Chw bestemmingsplan. Daarnaast is het voor de gemeente van belang dat alvast geëxperimenteerd kan worden met het gedachtengoed van de nieuwe Omgevingswet en dat hiermee niet wordt gewacht totdat de wet in werking is getreden. Dit zal zich onder andere uiten in flexiblere regelingen in het plan. Bepaalde kleinschalige ontwikkelingen in het buitengebied worden met het Chw bestemmingsplan mogelijk gemaakt, bij recht dan wel met omgevingsvergunning.

1.2. Waarom een planMER?

De inhoudelijke uitgangspunten voor het Chw bestemmingsplan en de aard en omvang van de ontwikkelingsmogelijkheden die zullen worden geboden, liggen nog niet vast en worden in het vervolg van het proces uitgewerkt. De milieusituatie binnen de gemeente zal mede bepalend zijn voor de ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en de randvoorwaarden die daarbij in acht moeten worden genomen. Ten behoeve van de besluitvorming over het Chw bestemmingsplan wordt daarom een milieueffectrapportage (planMER) opgesteld.

Op grond van de Wet milieubeheer en het bijbehorende Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.) is een planMER noodzakelijk, omdat het niet is uitgesloten dat binnen de kaders van het Chw bestemmingsplan sprake is van initiatieven waarbij sprake is van een overschrijding van de drempelwaarden uit het Besluit m.e.r., bijvoorbeeld een veehouderij-initiatief dat betrekking heeft op meer dan 200 stuks melk-rundvee. Daarnaast dient rekening te worden gehouden met de aanwezige Natura 2000-gebieden in de omgeving. In de Wet natuurbescherming is vastgelegd dat voor plannen die mogelijk leiden tot significante negatieve effecten op Natura 2000 een zogenaamde 'passende beoordeling' noodzakelijk is. Voor wat betreft het Chw bestemmingsplan kan niet op voorhand worden uitgesloten dat sprake is van significante negatieve effecten op Natura 2000. Met name als het gaat om het aspect stikstofdepositie kan op vele kilometers afstand sprake zijn van significante negatieve effecten, bijvoorbeeld als gevolg van de ontwikkelingsmogelijkheden voor veehouderijen. Bij eventuele ontwikkelingen op korte afstand van Natura 2000 kunnen ook andere effecten zoals verstoring door geluid of licht een rol spelen. Gezien de ligging van Natura 2000-gebieden binnen en nabij het plangebied, kan dit hier ook het geval zijn. In het kader van het Chw bestemmingsplan Buitengebied Hattem wordt een passende beoordeling uitgevoerd. Wanneer voor een plan een passende beoordeling op grond van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is, leidt dit automatisch tot een planm.e.r.-plicht.

Naast een planm.e.r.-plicht kan in het kader van het Chw bestemmingsplan ook sprake zijn van een projectm.e.r.-plicht of m.e.r.-beoordelingsplicht. Omdat de inhoudelijke uitgangspunten voor het Chw bestemmingsplan nog niet vastliggen is het op dit moment nog niet duidelijk of sprake is van meerder m.e.r.-verplichtingen. Wanneer in de loop van het proces blijkt dat een projectm.e.r.-plicht of m.e.r.-beoordelingsplicht aan de orde is, zal het MER zodanig worden vormgegeven dat invulling wordt gegeven aan de verschillende m.e.r.-verplichtingen.

1.3. Doel en procedure planMER

Milieueffectrapportage (m.e.r.) is wettelijk verankerd in hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer. Doel van een planMER is het integreren van milieuoverwegingen in de voorbereiding van (in dit geval) een Chw bestemmingsplan. De keuze voor een Chw bestemmingsplan heeft geen gevolgen voor de planm.e.r.-plicht, maar zal wel gevolgen hebben voor de opzet van het MER en de onderliggende onderzoeken. Hier wordt nader op ingegaan in hoofdstuk 3 van deze notitie.

In het planMER worden de milieugevolgen in samenhang in beeld worden gebracht. Met de Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) worden de overlegpartners geraadpleegd over de opzet van het planMER en de onderliggende onderzoeken. De Notitie reikwijdte en detailniveau wordt ook ter inzage gelegd. Op basis van de reacties op de NRD wordt bekeken in hoeverre deze consequenties hebben voor de reikwijdte van het detailniveau van het MER.

Vervolgens wordt gestart met het opstellen van het planMER en het Chw bestemmingsplan. In het Chw bestemmingsplan wordt gemotiveerd op welke wijze in het plan is omgegaan met de uitkomsten van het planMER. Het planMER wordt met het ontwerp-Chw bestemmingsplan formeel in procedure gebracht, waarbij het MER ook wordt getoetst door de Commissie voor de m.e.r. Het is echter wenselijk om in een zo vroeg mogelijk stadium zicht te hebben op de mogelijke consequenties van de uitkomsten van het planMER voor de inhoud van het bestemmingsplan. Om te zorgen dat het planMER een zo groot mogelijke

meerwaarde heeft bij de besluitvorming over het Chw bestemmingsplan, wordt het parallel aan het ontwerp-Chw bestemmingsplan opgesteld.

1.4. Leeswijzer

In deze NRD wordt in hoofdstuk 2 ingegaan op de uitgangspunten voor het Chw bestemmingsplan buitengebied Hattem. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 de huidige milieusituatie in beeld gebracht. In hoofdstuk 4 wordt de reikwijdte en het detailniveau van het planMER beschreven: de onderzoekopgave, de relevante milieuthema's en de wijze waarop de milieueffecten inzichtelijk worden gemaakt. Hoofdstuk 5 tot slot geeft een overzicht van de vervolgstappen.

2.1. Doelstelling

In het Chw bestemmingsplan Buitengebied biedt het gemeentebestuur van Hattem, onder voorwaarden, meer ruimte aan nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied van Hattem. De verbrede reikwijdte zorgt ervoor dat er meer initiatieven mogelijk gemaakt kunnen worden zonder dat hiervoor lange procedures gevolgd hoeven te worden. Hierdoor zullen concrete initiatieven in het plangebied sneller mogelijk gemaakt kunnen worden.

De verbrede reikwijdte wordt gebruikt om meer onderwerpen/activiteiten in het Chw bestemmingsplan te kunnen betrekken dan onder reguliere wetgeving mogelijk is. Met het Chw bestemmingsplan mag de gemeente Hattem als pilotgemeente alvast vooruitlopen op de Omgevingswet en van bepaalde regelingen uit bestaande wet- en regelgeving afwijken. De reikwijdte van het Chw bestemmingsplan is breder dan die van het reguliere bestemmingsplan. Met het Chw bestemmingsplan kunnen regels worden gesteld voor alle activiteiten die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving, terwijl bestemmingsplannen alleen betrekking hebben op een goede ruimtelijke ordening. De fysieke leefomgeving is breder. Dit begrip omvat alles wat de kwaliteit van de fysieke leefomgeving bepaalt. Dus ook aspecten als duurzaamheid, gezondheid, welstand, landschap, milieu, veiligheid en cultureel erfgoed. Met het Chw bestemmingsplan kan beter worden ingespeeld op actuele maatschappelijke vraagstukken in Hattem en de regio omdat het de bredere sociaal-economische doelstellingen verbindt aan de fysieke leefomgeving. In het Chw bestemmingsplan wordt aangesloten bij de planologische mogelijkheden die het bestaande bestemmingsplan Buitengebied biedt en worden deze planologische mogelijkheden zoveel mogelijk behouden.

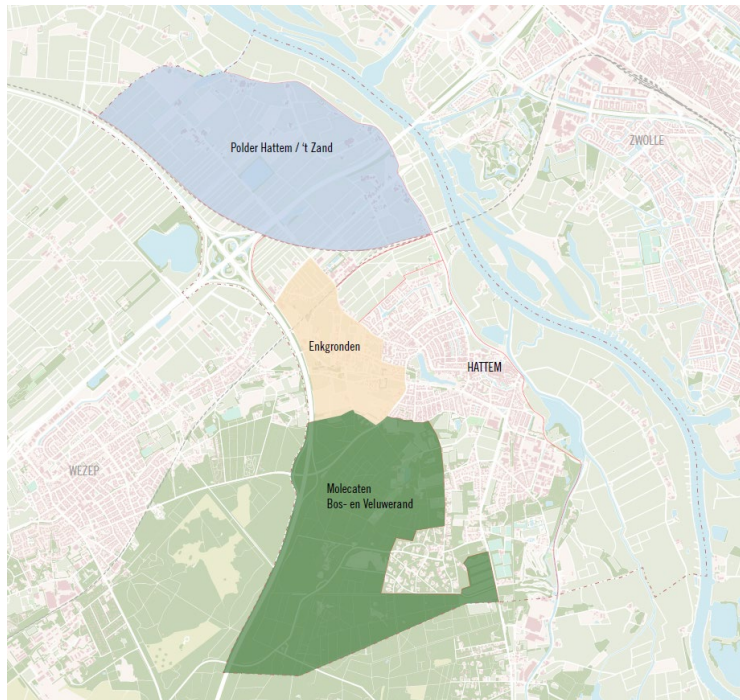
2.2. Analyse plangebied

Binnen het plangebied kunnen grofweg drie gebieden worden onderscheiden. Deze gebieden zijn in figuur 2.1 weergegeven. De onderstaande analyse is gebaseerd op de gebiedsanalyse buitengebied Hattem.

De volgende gebieden worden onderscheiden:

1. Polder Hattem / 't Zand.
2. Enkgronden.
3. Molecaten Bos- en Veluwerand.

Door gebruik te maken van deze indeling kan kleur worden gegeven en kunnen keuzes worden gemaakt om activiteiten wel of niet in bepaalde deelgebieden mogelijk te maken.

Figuur 2.1 Deelgebieden (bron: Gebiedsanalyse Buitengebied Hattem)

Polder Hattem / 't Zand

Het poldergebied in het noorden van de gemeente bestaat ruimtelijk gezien uit twee delen: de dynamische verkaveling langs de Gelderse IJsseldijk en de lange, orthogonale (NW-ZO) verkaveling van Polder Hattem aan de westzijde. Deze delen worden door de Oude Middelwetering van elkaar gescheiden. Het agrarische productielandschap bevindt zich in de grootschalige polder aan de westzijde.

Kleinschaliger woningen en boerenbedrijven zijn aan de dijk te vinden. Opvallend element is de zandafgraving die is gevuld met water aan de Oostersedijk. De polder is vlak en de open ruimte wordt gezoomd met bomenlaantjes, die de verkavelingsstructuur volgen en vanaf ooghoogte zichtbaar maken. De zuidelijke punt heeft een bijzondere positie, ingeklemd tussen A28, Hanzelijn en de IJssel. De Zuiderzeestraatweg is hier van oudsher het verbindende element, waaraan een kleine kern ontwikkeld is.

Mogelijke doelen:

- Het productielandschap met een open karakter behouden en een polderlandschap waar voor grote schaal geen plaats meer is.
- Beperkte schaalvergroting in het productielandschap.
- Ruimte voor recreatie in het dijklandschap.
- Overgang in landschap laten zien met wandelroute.
- Ruimte maken voor duurzame energie in de randzones.

Enkgronden

In het westen van de gemeente Hattem ligt, tussen de dorpskern en de A50, een overgangszone tussen het polderlandschap en de Veluwe: de Enkgronden, een prachtig landschap waarin meerdere functies hun plek vinden. De Enkgronden vormen een waardevol landschap tussen de Veluwe en het strak verkavelde polderlandschap. Deze kenmerkende overgang met een open landschap van linten en kleinschalige activiteit moet worden behouden en zo mogelijk worden versterkt. In deze overgangszone zijn meerdere thema's van actuele invloed op de ruimtelijke kwaliteit van het gebied. De thema's die spelen in de polder hebben betrekking op het dilemma tussen individuele ontwikkeling en het eenduidige beschouwen van de omgeving als één geheel. De afwisseling tussen open plekken, doorzichten en gesloten bebouwing. De balans tussen kleinschaligheid en verrommeling, de toekomst van landbouw en woningbouw en de dunne lijn tussen het beschermen of het ontwikkelen van de huidige situatie: wat gebeurt er als er géén kansen geboden worden?

Mogelijke doelen:

- Kleine bedrijvigheid / praktijk aan huis mogelijk maken, passend bij de omgeving.
- Kleinschalige/biologische landbouw.
- Recreatievoorzieningen zoals kleine kampeerterreinen en B&B moeten mogelijk zijn.
- Bebouwing moet passend zijn bij bestaande maat, schaal en stijl.
- Wandelpaden/ommetjes toevoegen door de binnengebieden.
- Openheid behouden: geen schuttingen maar lage en dorpse erfafscheidingen, waar mogelijk met slechts een markering.
- Diversiteit in ruimtegebruik stimuleren.

Molecaten - Bos- en Veluwerand

De noordelijke uitloper van de Veluwe landt in de gemeente Hattem. Het zijn deze bossen waar onder andere het landgoed Molecaten zijn plaats heeft gevonden. In deze bos-en Veluwerand zijn meerdere thema's van actuele invloed op de ruimtelijke kwaliteit van het gebied. De thema's die hier spelen hebben betrekking op de ontwikkeling van ruimte voor beweging, recreatie en de ordening van de verschillende vormen daarvan. Hierbij is de balans tussen flexibiliteit in bebouwing, recreatievoorzieningen en natuurontwikkeling van belang. Verder zijn er kansen voor energieopwekking in en aan de bosrand.

Mogelijke doelen:

- Routes en oversteekplaatsen toevoegen.
- Realiseren windenergie / zonne-energie.
- Ruimte voor verblijf en recreatie.

2.3. Initiatieven

Bij de totstandkoming van het Chw bestemmingsplan en tijdens het uitgebreide participatietraject zijn 34 min of meer concrete initiatieven en wensen bij de gemeente ingediend. De concrete initiatieven bestaan onder andere uit het realiseren van kleinschalige woningbouw (rood voor rood regeling / tweede bedrijfs-woning), het realiseren van mantelzorgwoningen en B&B's, uitbreiding en/of verplaatsing van agrarische en andere bedrijfsmatige activiteiten en het realiseren van kleine windmolens. De initiatiefnemers zijn betrokken in het participatieproces dat in het kader van het Chw bestemmingsplan is doorlopen. Inmiddels zijn ook enige andere initiatieven ingebracht, zoals het realiseren van een zonneveld nabij de A28/A50.

2.4. Participatie

Participatie is een belangrijke pijler binnen de Omgevingswet. Vroegtijdig samenwerken vergroot de kwaliteit van oplossingen en zorgt ervoor dat verschillende perspectieven, kennis en creativiteit direct op tafel komen. Deze nieuwe rol past perfect binnen de Participatiecode die de raad van de gemeente Hattem in mei 2017 heeft vastgesteld. Uitgangspunt daarin is de inwoners uitgebreid en op een andere wijze te betrekken bij de gemeentelijke plan- en besluitvorming en meer ruimte te geven aan eigen initiatieven. Doel van de participatie is in eerste instantie (voordat met het opstellen van het Chw bestemmingsplan wordt gestart) het inventariseren en zoveel mogelijk verwerken van de wensen van inwoners, ondernemers en organisaties voor het buitengebied van Hattem. Het Chw bestemmingsplan biedt ook ruimte voor nieuwe thema's, zoals duurzaamheid en gezondheid. Met diverse stakeholders en ketenpartners zijn gesprekken gevoerd over het Chw bestemmingsplan. Per besproken thema zijn hieronder de belangrijkste aanbevelingen beschreven.

Wonen

- Nieuwe woningen in het buitengebied kunnen, mits streekeigen en passend in het landschap.
- Bij voormalige agrarische bedrijven kan rood voor rood worden toegepast.
- In het buitengebied geen nieuwe woningbouwlocaties toestaan maar beperkte uitbreiding op bestaande locaties.
- Kleinschalig (1 á 2 woningen) per locatie.
- Wonen koppelen aan mantelzorg.

Energie

- Alleen kleine windmolens tot 15 meter hoog, gekoppeld aan lijn-infrastructuur.
- Zonnepanelen toestaan op daken en kleinschalig bij bebouwing of gekoppeld aan lijn-infrastructuur; *Wanneer wordt gekozen voor kleinschalig is er meer kans op verrommeling van het buitengebied. Dit kan worden voorkomen door te kiezen voor grootschalige locaties voor zonne-energie(zonneparken). Hierin zit een dilemma.*
- Biomassacentrales/mestvergisting alleen toestaan op Bedrijvenpark H2O.
- Mogelijk kan de stroming van de IJssel worden ingezet om energie op te wekken.

Natuur

- Ontwikkelingen in het buitengebied gepaard laten gaan met landschappelijke inpassing (houtwallen/erfplanting).
- Natuurinclusief bouwen als voorwaarde.
- Stilte en duisternis in het buitengebied handhaven. Is belangrijk voor mens en dier.
- Aandacht voor weidevogelgebieden.
- Voldoende natuur handhaven. Hier ligt ook een relatie met de gezondheid van inwoners van het buitengebied.
- Natuurbeheer door boeren handhaven.

Landbouw

- Bestaande landbouwbedrijven handhaven.
- Verplaatsing bedrijf mag wel als het andere bedrijf gesloopt wordt.
- Schaalvergroting van bestaande bedrijven toestaan maar geen megastallen.
- Geen nieuwe intensieve veehouderijen toestaan.
- Meer flexibiliteit in gebruik van agrarische gronden (voor bijvoorbeeld gebruik als boomgaard).

Recreatie

- Hattem is gunstig gelegen voor recreatie. Het is gelegen tussen de stad Zwolle en het rustige natuurgebied De Veluwe.
- Uitgangspunt is dat rust en kleinschaligheid het kenmerk van het buitengebied blijft. Daarom bij voorkeur seizoensgebonden en kleinschalige recreatie toestaan.
- Recreatie kan, mits niet versnipperd, gekoppeld aan bestaande bebouwing en wanneer overlast (ook van verkeer) wordt voorkomen.
- Verkoop van streekeigen producten bij de boerderij moet overal kunnen, vrij breed qua assortiment.
- Ruimte voor kleinschalige recreatie (B&B). Continueren van beleid.
- Boerencampings blijven toestaan.

2.5. Trends

Wonen

In het rapport “Inzicht in de Hattemse woningbehoefte” d.d. 11 september 2019 wordt de toekomstige woonbehoefte beschreven. Hattem is een aantrekkelijk woongemeente waar de komende twintig jaar een aanhoudende huishoudensgroei wordt voorspeld. Om in deze vraag te kunnen voorzien, zijn er voldoende woningen nodig en moeten er in Hattem nieuwe woningen worden gebouwd. Momenteel zijn er onvoldoende harde plannen om in de huishoudensgroei tot 2029 te voorzien. De komende tien jaar zijn er ten minste 330 extra woningen nodig. Er zijn momenteel harde plannen voor 140 woningen, waarvan 40 woningen ter vervanging dienen voor recent gesloopte woningen. Tot 2029 is er dus nog netto marktruimte voor 230 woningen bovenop de bestaande harde plancapaciteit. Als extra instroom uit Zwolle aangetrokken wordt (zie paragraaf 3.8 uit het rapport) is deze marktruimte nog groter.

De woningvraag wordt anders door de groeiende vergrijzing, gezinsverdunding, scheidingen en zorg aan huis. Gezien de tekorten aan appartementen en woningen voor senioren dient de komende 10 jaar de nadruk te worden gelegd op appartementen en woningen geschikt voor senioren. Daarnaast kan 35 tot 40% van het woningprogramma als grondgebonden woning gerealiseerd worden. Dit type woning is aantrekkelijk voor gezinnen, stellen en grondgebonden woonvormen voor senioren. Er zijn geen grote tekorten in de sociale huursector. Ook moeten er nieuwe woningen beschikbaar komen om de toekomstige behoefte tot 2029 op te vangen. Hierbij dient het huidige percentage corporatiewoningen (ca. 25%) gehandhaafd te blijven. Het transformatiegebied 't Veen biedt ruimte voor woningbouw.

Energie

In Nederland ligt een enorme uitdaging in de energietransitie. Zo moeten in 2050 alle woningen in Nederland ‘van het gas af’ zijn. Om dit voor elkaar te krijgen, moeten gemeenten warmteplannen maken. Conform de landelijke aanpak wordt eerst een regionale energiestrategie (RES) opgesteld. Dit proces is nog niet afgerond. In dit Chw plan wordt daarom nog geen nader beleid uitgewerkt voor energie, maar waar mogelijk zullen reeds bestaande initiatieven of maatregelen met geringe impact, zoals kleinschalige zon- en windparken en kleine windmolens, mogelijk gemaakt worden in dit plan.

Natuur

De kracht van het landschap van Hattem is de unieke ligging tussen het Veluwemassief en de IJssel en daarmee het afwisselende karakter van het gebied. Hoewel met het veranderen van het gebruik ook het uiterlijk is veranderd, zijn de afzonderlijke landschappen als zodanig nog heel herkenbaar gebleven. De geschiedenis is er tot aan vandaag nog goed aan af te lezen zonder dat het een landschap is dat stil is blijven staan. Hattem is goed bedeed met bijzondere natuurgebieden. De Veluwe en de IJssel met haar uiterwaarden zijn de belangrijkste. Het gebied daartussen kenmerkt zich door een rijke gradiënt, door het afwisselende landschap, maar ook door het aanzienlijke hoogteverschil. Dit gebied wordt nu in belangrijke mate in beslag genomen door de kern Hattem en sportterreinen, die zich concentreren rond de N794, ten zuiden van de kern. De kracht van de natuurgebieden is dat ze onderdeel uitmaken van veel grotere natuurgebieden buiten de gemeentegrenzen tot aan Arnhem aan toe.

Het afwisselende karakter van het gevarieerde kampenlandschap vormt een kleinschalig groen raamwerk waar functies onder druk staan. De landbouw kan hier op termijn niet meer echt uit de voeten, waardoor verrommeling (bijvoorbeeld via paardenweitjes) op de loer ligt. Hier is actief ingrijpen in inrichting en beheer nodig, wellicht in samenhang met beperkte rode ontwikkeling in de dorpsrand. Door het rood het groen te laten betalen, kan hier gewerkt worden aan een duurzame afronding en overgang van de kern Hattem naar het buitengebied.

Recreatie

Recreanten hebben steeds meer behoefte aan authenticiteit. De combinatie van groen, rust en cultuur-historie is hierdoor meer in trek. Ook is er steeds meer behoefte aan vrijetijdsbesteding die nauwelijks tijd kost en snel te regelen is. Een voorbeeld hiervan is wandelen en fietsen in de eigen gemeente of regio. Voor de toeristisch-recreatieve aantrekkelijkheid is het dan ook van belang om het oorspronkelijke landschap en de verschillen tussen landschapstypen te behouden en te versterken en zo goed mogelijk beleefbaar te maken. Een historische kern met een Hanzeverleden en de nabijheid van de Veluwe en de IJssel zorgen voor een flinke recreatieve druk. Deze druk is tweeledig. Enerzijds is Hattem een aantrekkelijke omgeving voor de recreant, die daarmee graag vertoeft in Hattem. De lokale economie is hier sterk bij gebaat. Anderzijds bestaat het gevaar dat de druk zodanig hoog wordt dat de 'draagkracht' wordt overschreden. Dit heeft mogelijk tot gevolg dat het gebied aan kwaliteit inboet, maar ook dat de beleving door de recreant en de aantrekkingskracht van de omgeving afneemt. Aandacht voor de kwaliteit van recreatievoorzieningen en zonering van recreatie is daarom wenselijk. In het buitengebied is een toename van verbrede landbouw te zien met daarin een plaats voor kleinschalige recreatieve functies zoals B&B's, boerencampings e.d. Naar verwachting zet deze trend de komende jaren door.

Landbouw

Ten aanzien van de bestaande agrarische bedrijven zijn er drie trends zichtbaar. Aan de ene kant zijn er de agrarische bedrijven die doorontwikkelen. Deze groei gaat gepaard met schaalvergroting van zowel stallen en erven als percelen. In Hattem is dit met name het geval in het noordelijke poldergebied. Er moet voor worden gewaakt dat oorspronkelijke landschappelijke waarden hier niet mee verloren gaan. Daarnaast zijn er agrarische bedrijven, die zich gaan verbreden met nevenactiviteiten. Het gaat daarbij om nevenactiviteiten als zorg, verkoop van producten aan huis en recreatieve activiteiten, zoals kamperen bij de boer of excursies op de boerderij. Dergelijke verbrede landbouwactiviteiten zijn vooral te vinden in de zone rondom de stad. Een andere vorm van verbrede landbouw is agrarisch natuur- en landschapsbeheer. In Hattem vindt dit vooral in de uiterwaarden plaats. Naast de bedrijven, die doorontwikkelen of verbreden, zijn er ook bedrijven die stoppen. Hier komen gebouwen vrij. Deze kunnen leeg komen te staan of omgevormd worden naar woningen, paardenhouderijen of niet-agrarische bedrijven. De laatste jaren is een afname van het aantal veehouderijbedrijven en het aantal dieren waarneembaar binnen de gemeente Hattem. Op dit moment zijn er meer dan 30 agrarische bedrijven bestemd in het geldende bestemmingsplan, waarbij de intensiteit van de bedrijfsactiviteiten per locatie anders is.

2.6. Inhoud Chw bestemmingsplan

Op basis van de concrete initiatieven, de beschreven trends, uitkomsten uit de participatie en actueel beleid is de voorlopige inhoud van het Chw bestemmingsplan vastgesteld, het planvoornemen. In het MER zal dit planvoornemen worden vergeleken met de referentie en mogelijke alternatieven, scenario's en varianten.

Het planvoornemen bestaat uit:

- Behoud huidige (groei)mogelijkheden voor (agrarische) bedrijven. Naar verwachting zijn bij de maximale invulling van de bouwmogelijkheden die het Chw bestemmingsplan biedt, significante negatieve effecten op Natura 2000 niet uit te sluiten. In het uitvoerbare scenario wordt gekeken naar mogelijkheden waarmee significante negatieve effecten kunnen worden voorkomen (of zo veel mogelijk beperkt) om te komen tot een uitvoerbaar alternatief binnen de kaders die de Wet natuurbescherming stelt. Geen nieuwe intensieve veehouderijen toestaan.
- Ruimte geven aan initiatieven die passen binnen de thema's en de uitgangspunten die in het participatietraject zijn bepaald. In dit kader wordt een aantal concrete initiatieven en wensen in het buitengebied mogelijk gemaakt in het plan voor zover deze passen binnen het huidige wettelijk- en beleidskader en de uitgangspunten van het Chw bestemmingsplan. Hierbij gaat de gemeente uit van het 'ja, mits...'-principe. In beginsel staat de gemeente positief tegenover de plannen die een aantal inwoners en ondernemers van Hattem hebben ingediend, ook gezien de resultaten van het participatietraject. Bij de totstandkoming van het plan worden de randvoorwaarden en kaders voor ontwikkelingen in

het buitengebied gesteld. Ook eigen initiatieven van de gemeente, zoals het mogelijk maken van een zonneveld op de voormalige stortplaats, wordt in het planvoornemen onderzocht.

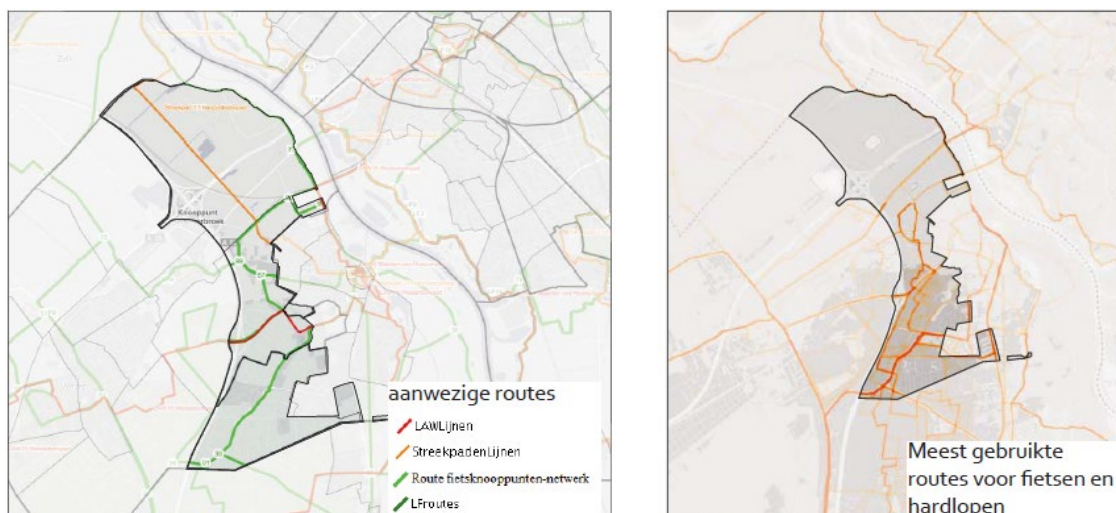
- Grootschalige energietransitie wordt hierin nog niet opgenomen omdat eerst de resultaten van de RES worden afgewacht. Kleinschalige zonneparken en kleine windmolens (tot circa 15 meter hoogte) wel mogelijk maken voor zover passend in het landschap.
- Kleinschalige recreatieve voorzieningen worden mogelijk gemaakt indien dit binnen de kaders mogelijk is, waarbij ook nadrukkelijk aandacht is voor het toevoegen van extra wandelpaden en het verbinden van verschillende recreatieve routes.
- Behouden en waar mogelijk versterken van de natuur(waarden).

3.1. Huidige milieusituatie

In deze paragraaf wordt de huidige situatie ten aanzien van de verschillende milieuaspecten beschreven. Deze beschrijving is een eerste aanzet tot het beschrijven van de referentiesituatie in het MER.

Verkeer

Binnen het plangebied zijn de rijkswegen A50 en A28 gelegen. Ten oosten van het plangebied is de IJssel met de uiterwaarden gelegen en de kern Hattem. Naast de wegen ten behoeve van het autoverkeer loopt door het gebied de spoorlijn tussen Zwolle en Amersfoort (Veluwelijn) en de Hanzelijn tussen Zwolle en Lelystad. Daarnaast is er een netwerk van wandel-, fiets- en ruiterroutes op de Veluwe en in de overgang naar het agrarisch gebied (figuur 3.1).

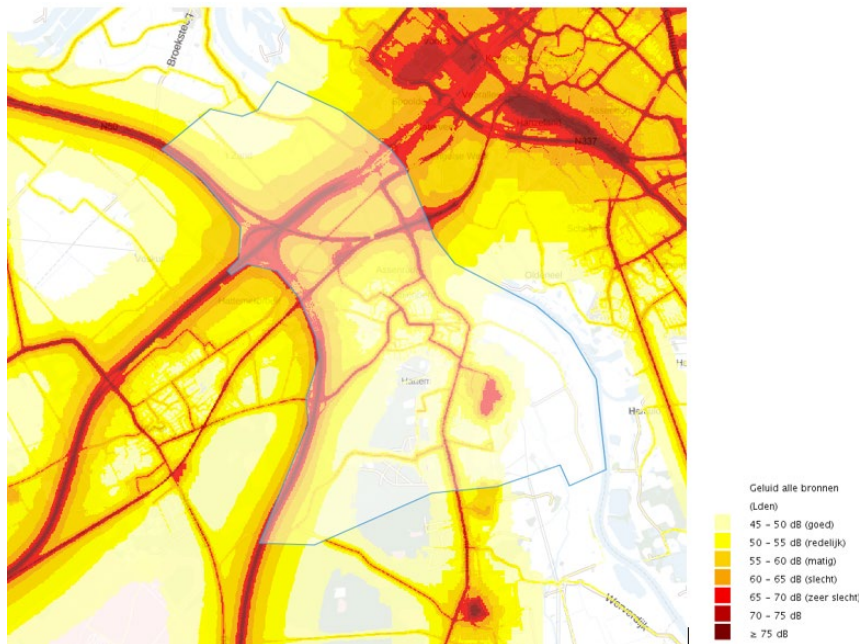

Figuur 3.1 Netwerk van wandel, fiets en ruiterroutes (bron: Gebiedsanalyse Buitengebied Hattem)

De wegen buiten de bebouwde kom zijn voornamelijk gemeentelijke wegen die het bestemmingsverkeer in het gebied ontsluiten naar de kernen en het hoger gelegen wegennet. De intensiteit aan gemotoriseerd verkeer op deze wegen zal over het algemeen passen binnen de wenselijke capaciteit van de weg. Bij file op de A50/A28 kan echter wel sprake zijn van sluipverkeer binnen het plangebied, vooral de Zuiderzeestraatweg en de Geldersedijk worden dan veel gebruikt.

Geluid

Een groot deel van het plangebied is gelegen binnen diverse geluidzones langs wegen en spoorlijnen. In figuur 3.2 is de geluidsbelasting van alle geluidgezoneerde bronnen weergegeven in de gemeente Hattem.

Figuur 3.2 Geluidsbelasting alle bronnen gemeente Hattem (bron: Atlas leefomgeving)

Met name rondom de hoofdinfrastructuur (snelwegen, provinciale wegen en spoorlijnen) is de geluidsbelasting hoog, hoger dan de voorkeursgrenswaarde van 48 dB voor wegverkeer en 55 dB voor spoorweglawaai.

Er is geen geluidgezoneerd industrieterrein aanwezig binnen of nabij het plangebied. Het nieuw in te richten Bedrijvenpark H2O is niet geluidgezoneerd, maar de woningen direct tegenover het terrein zullen naar verwachting een gecumuleerde geluidbelasting industrielawaai van 55 à 59 dB² ondervinden.

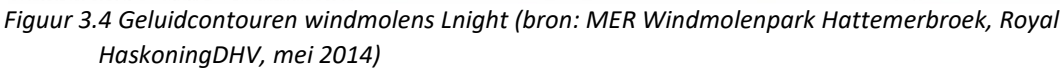
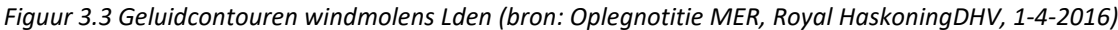
In het zuidelijke deel van het plangebied is een deel van het Veluwe bos aangewezen als stiltegebied. Hierin mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die de rust in het gebied verstoren.

Incidenteel zijn er klachten vanwege geluidoverlast vanwege Schietkamp 't Harde, gelegen ten westen van het plangebied.

Windmolens

Aan de overzijde van de A28, in de noordwestoksel van de A28/A50 worden verschillende windmolens geplaatst. Het jaargemiddelde geluidniveau Lden veroorzaakt door een windturbine of windpark, mag bij een geluidgevoelig object (bijvoorbeeld een woning) niet meer bedragen dan 47 dB. Daarnaast geldt een ten hoogst toelaatbare waarde voor het jaargemiddelde geluidniveau in de nachtperiode Lnight van 41 dB. De geluidnorm geldt per inrichting, ongeacht het aantal turbines of het type turbine. In figuur 3.3 en 3.4 zijn de geluidcontouren van de windmolens weergegeven.

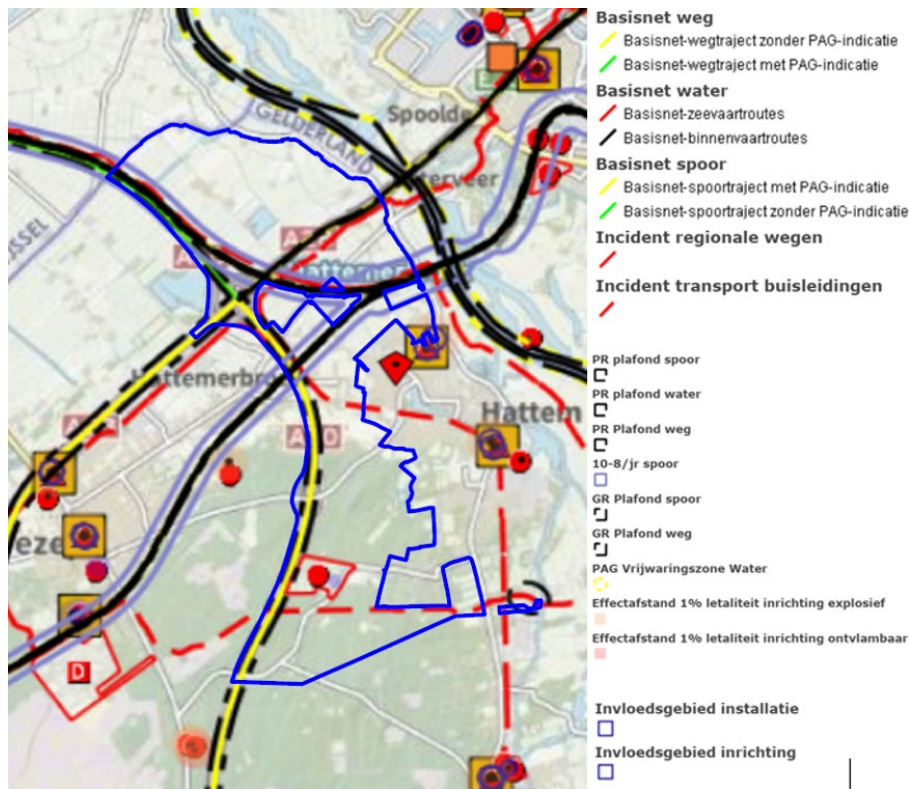
² Aanvulling op het MER H2O, d.d. 27-09-2016.

Externe veiligheid

Binnen het plangebied worden gevaarlijke stoffen vervoerd over de A50/N50, de A28 en de spoortrajecten Weesp-Zwolle en Amersfoort Oost - Hattem.

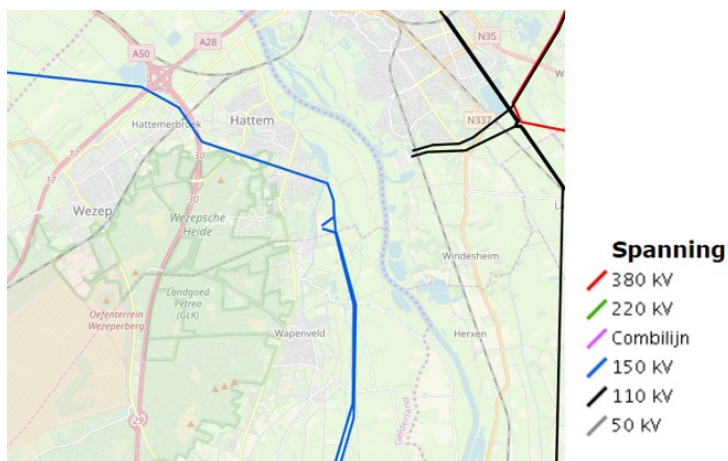
Daarnaast liggen binnen het plangebied 4 hogedrukgasleidingen en de risicovolle inrichting bungalowpark "De Leemkule". Binnen deze inrichting is een opslagtank met natriumhypochloriet aanwezig. Er moet rekening worden gehouden met de plaatsgebonden risicocontour (PR10⁻⁶) en het invloedsgebied van de genoemde risicobronnen. Een overzicht van de aanwezige risicobronnen in het plangebied is weergegeven in figuur 3.5.

Figuur 3.5 Risicobronnen binnen het plangebied (bron: Professionele risicokaart)

Kabels en leidingen

Binnen het plangebied is een bovengrondse 150 kV hoogspanningslijn gelegen (figuur 3.6). De lijn heeft een indicatieve zone van 100 meter aan weerszijden van de lijn. Binnen deze zone wordt afgeraden om functies op te richten die specifiek op kinderen zijn gericht.

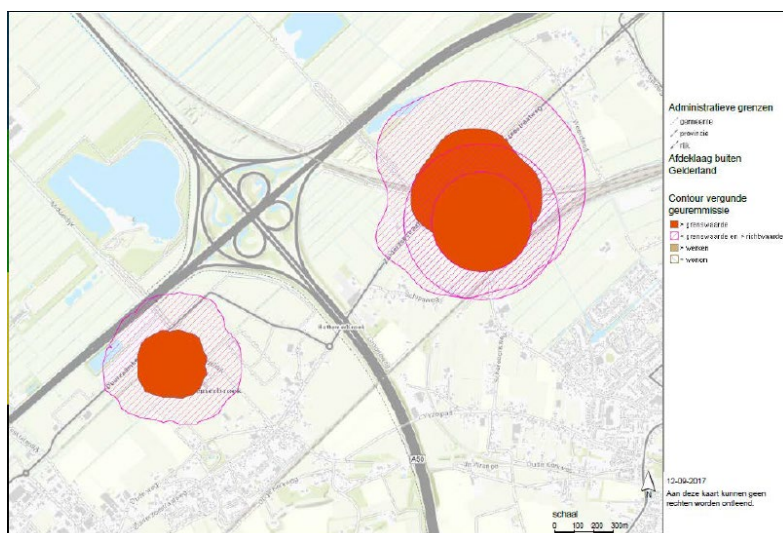

Figuur 3.6 Hoogspanningslijnen binnen het plangebied (bron: Netkaart RIVM)

Geur

Binnen het plangebied zijn twee typen geurcontouren aanwezig, waarvoor verschillende regels gelden:

- Agrarische geur: De gemeente Hattem heeft geen geurverordening vastgesteld. Het toetsingskader wordt gevormd door de Wet geurhinder en veehouderij en voor niet-vergunningplichtige bedrijven het Activiteitenbesluit. Binnen het plangebied is één intensieve veehouderij aanwezig. De cumulatieve geurbelasting zal hierdoor beperkt zijn. Wel kan sprake zijn van geuroverlast van individuele bedrijven. Binnen de gemeente zijn voor zover bekend geen gevallen van ernstige geurhinder bekend.
- Industriële geur: De provincie Gelderland houdt kaarten bij waarop onder andere geurcontouren van vergunningplichtige bedrijven worden bijgehouden. Op deze kaart is te zien dat in het plangebied 3 geurcontouren aanwezig zijn: vanwege een bedrijf aan de Middeldijk 16 (Recycling Van Werven) en bedrijven aan de Hilsdijk 106 en 108 (RWZI en Veluwekamp), zie figuur 3.7.

Figuur 3.7 Huidige geurcontouren in en nabij plangebied d.d. 12 juli 2017 (bron: Aanvulling op het MER H2O, d.d. 27-09-2016)

Zoals te zien is overlappen enkele delen van de geurcontouren het plangebied. Binnen de grenswaarde van Middeldijk 16 (oranje contour, in dit geval contour 3 OU/m³) zijn geen geurgevoelige objecten gelegen. Alleen de agrarische bedrijfswoning Middeldijk 12 is gelegen binnen de geurcontour (richtwaarde,

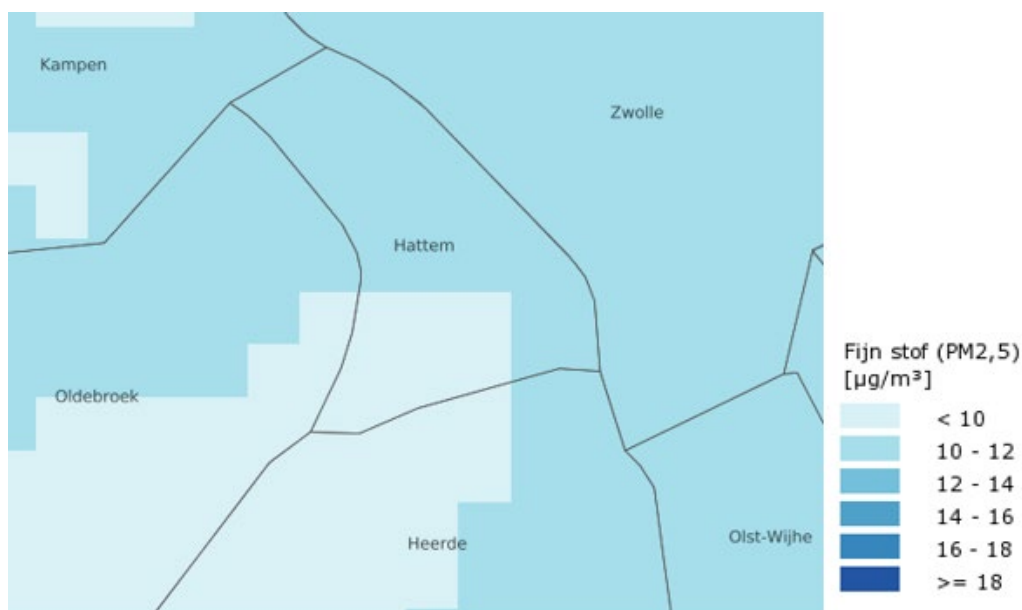
licht gearceerde contour: 1,5 OU/m³). Binnen de geurcontour vanwege de bedrijven aan de Hilsdijk zijn 3 woningen langs de Zuiderzeestraatweg, 3 woningen langs de Schipsweg en 1 bedrijfswoning aan de Hilsdijk gelegen. In het MER zullen de geurcontouren nader worden beschouwd en zal dit aspect verder worden uitgewerkt.

Luchtkwaliteit

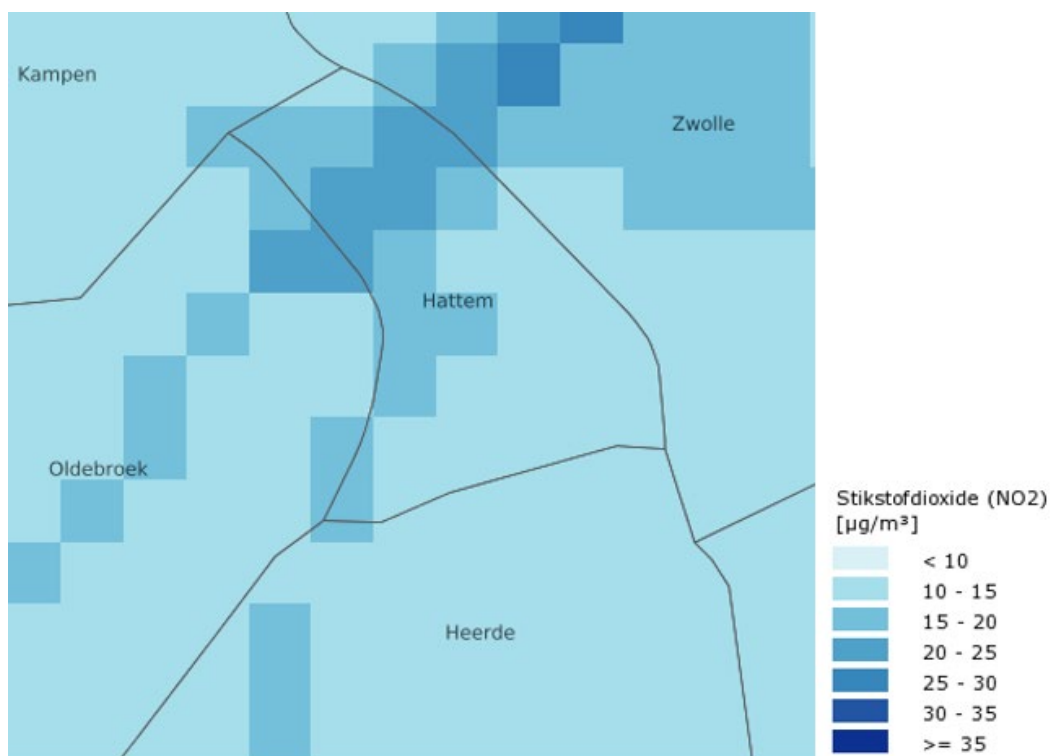
De huidige luchtkwaliteit is in beeld gebracht op basis van de Grootschalige concentratie- en depositiekaarten van Nederland (figuren 3.8 t/m 3.10).

Figuur 3.8 Fijnstof (PM10) depositie 2018 (bron: Grootschalige Concentratie- en depositiekaarten Nederland)

Figuur 3.9 Fijnstof (PM2,5) depositie 2018 (bron: Grootschalige Concentratie- en depositiekaarten Nederland)

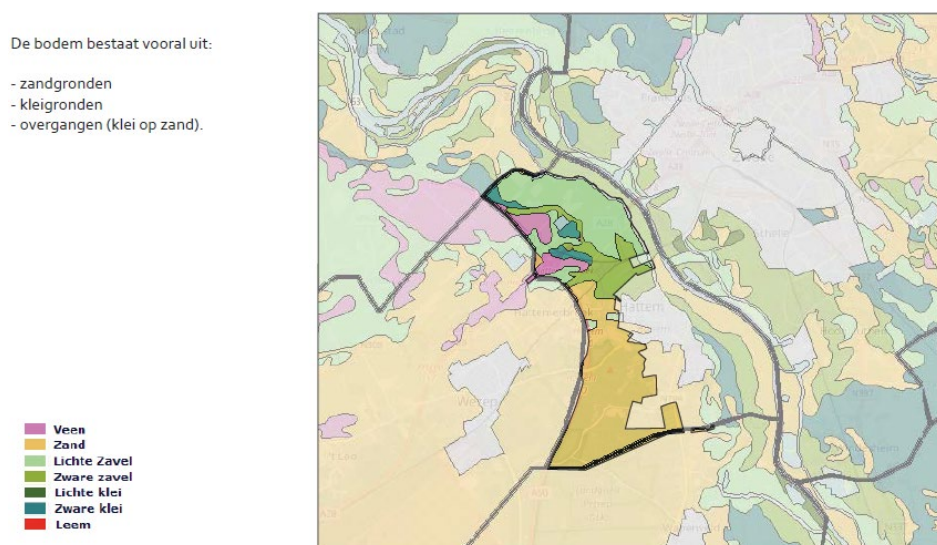

Figuur 3.10 Fijnstof (NO₂) depositie 2018 (bron: Grootschalige Concentratie- en depositiekaarten Nederland)

Uit deze kaarten blijkt dat met name rondom de snelwegen sprake is van licht verhoogde concentraties PM_{2,5} en NO₂. De concentraties zijn echter overal onder de wettelijke grenswaarden uit de Wet milieubeheer gelegen.

Bodem

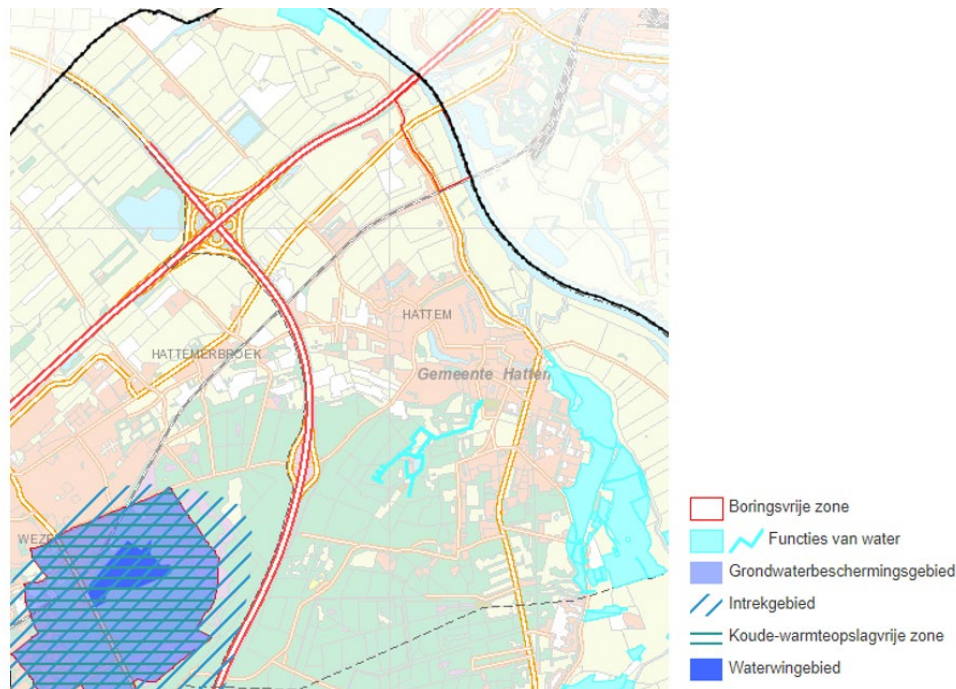
In figuur 3.11 is een overzicht weergegeven van de grondsoorten binnen en nabij het plangebied. Met name in het zuidelijke deel van het plangebied bestaat de bodem uit zand. In de overige delen van het plangebied bestaat de bodem uit o.a. lichte en zware klei en veen. In het MER zal de bodemopbouw nader worden uitgewerkt.

Figuur 3.11 Globale bodemopbouw (bron: Gebiedsanalyse Buitengebied Hattem)

Water

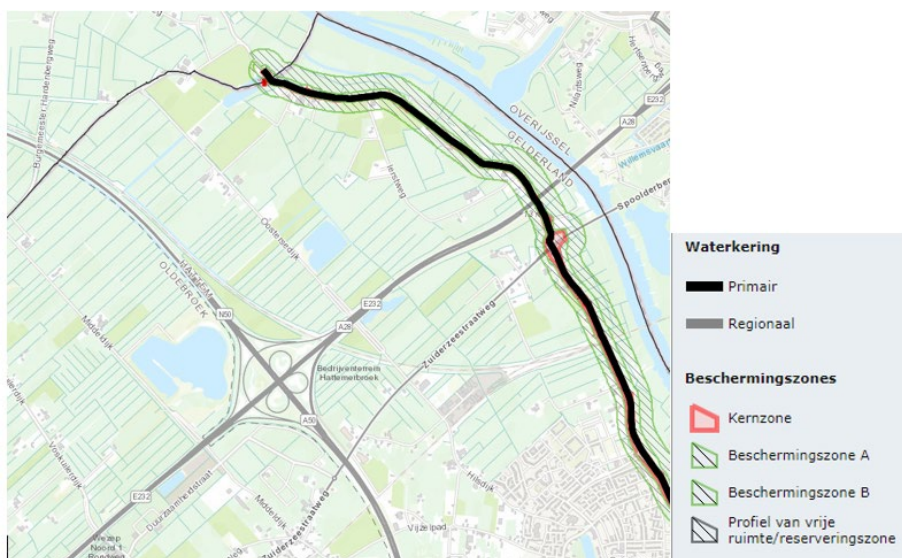
Het plangebied is gelegen binnen het beheergebied van waterschap Vallei en Veluwe. Het plangebied maakt geen deel uit van een waterwingebied of een grondwaterbeschermingsgebied (figuur 3.12). Binnen het plangebied zijn geen KRW-waterlichamen aanwezig. In het grootste deel van het plangebied is er sprake van grondwatertrap VIII. Bij grondwatertrap VIII ligt de gemiddelde hoogste grondwaterstand (GHG) dieper dan 140 centimeter onder maaiveld en de gemiddelde laagste grondwaterstand (GLG) dieper dan 160 centimeter onder maaiveld. Met name in het noordelijke deel van het plangebied varieert de grondwatertrap tussen de grondwatertrappen II, III, IV en VII.

Figuur 3.12 Beschermingsgebieden water (bron: Omgevingsverordening Gelderland)

Veiligheid en waterkeringen

Het noordoostelijke deel van het plangebied is gelegen binnen de beschermingszone van de primaire waterkering (figuur 3.13) langs de IJssel.

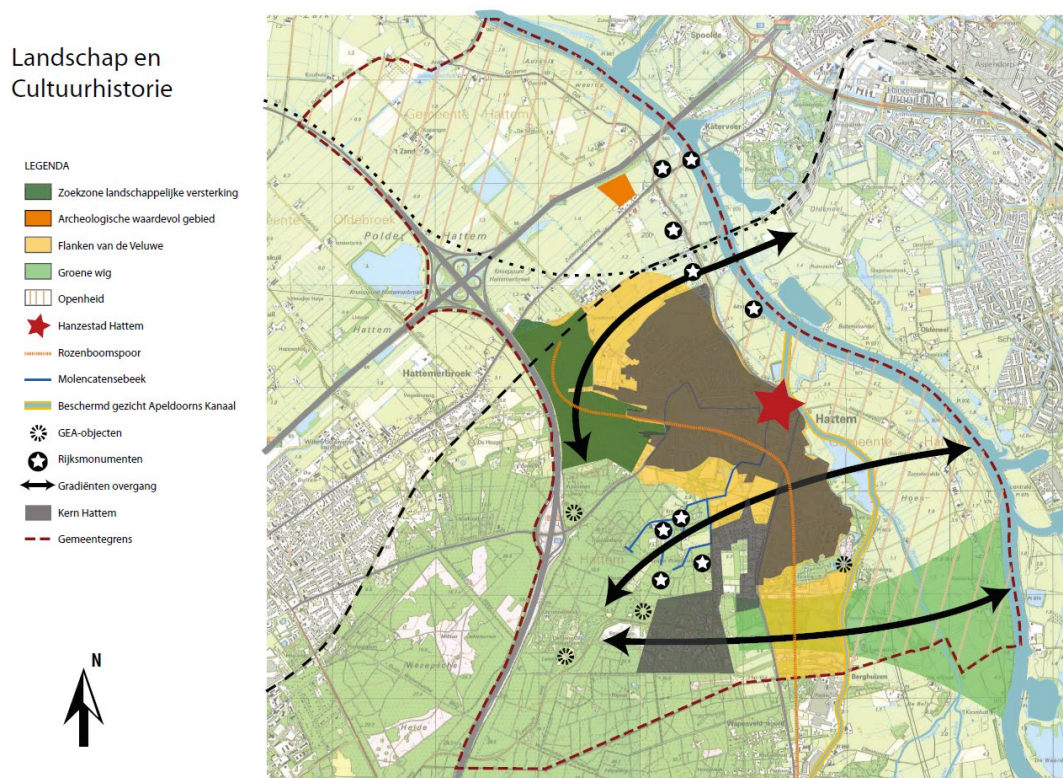
Figuur 3.13 Ligging primaire waterkering (bron: Leger Waterschap Vallei en Veluwe)

Landschappelijke waarden, Cultuurhistorie en Archeologie

Tussen de A28 en de Zuiderzeestraatweg ligt een terrein van hoge archeologische waarde. Op dit terrein zijn restanten van een klooster uit de vroege Middeleeuwen te vinden. Door het voormalige Rijksinstituut voor Natuurbeheer (RIN) zijn vier GEA gebieden (gebieden met een hoge geologische, geomorfologische en bodemkundige waarden) aangewezen in Hattem. Hiervan zijn de Vuursteenbergrug, de Leemkuil en de gemeentegroeve Hattem binnen het plangebied gelegen. Het buitengebied van Hattem telt negen rijksmonumenten:

- drie kazematten (Gelderse dijk);
- Huize Molecaten (Molecaten 1);
- Midden 19e eeuwse watermolen (bij Molecaten);
- Spaanse graven;
- 't Olde Spyker (Veldweg 14);
- IJsselbrug;
- Veldoven (Altena).

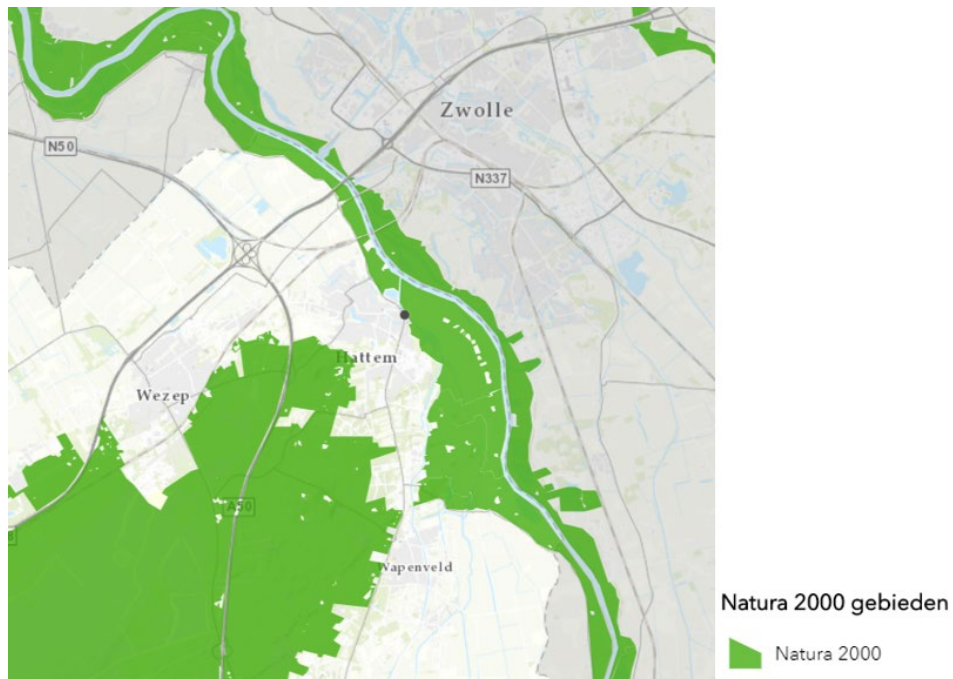
Daarnaast zijn er in het buitengebied 9 gemeentelijke monumenten gelegen. In figuur 3.14 zijn de landschappelijke en cultuurhistorische waarden weergegeven.

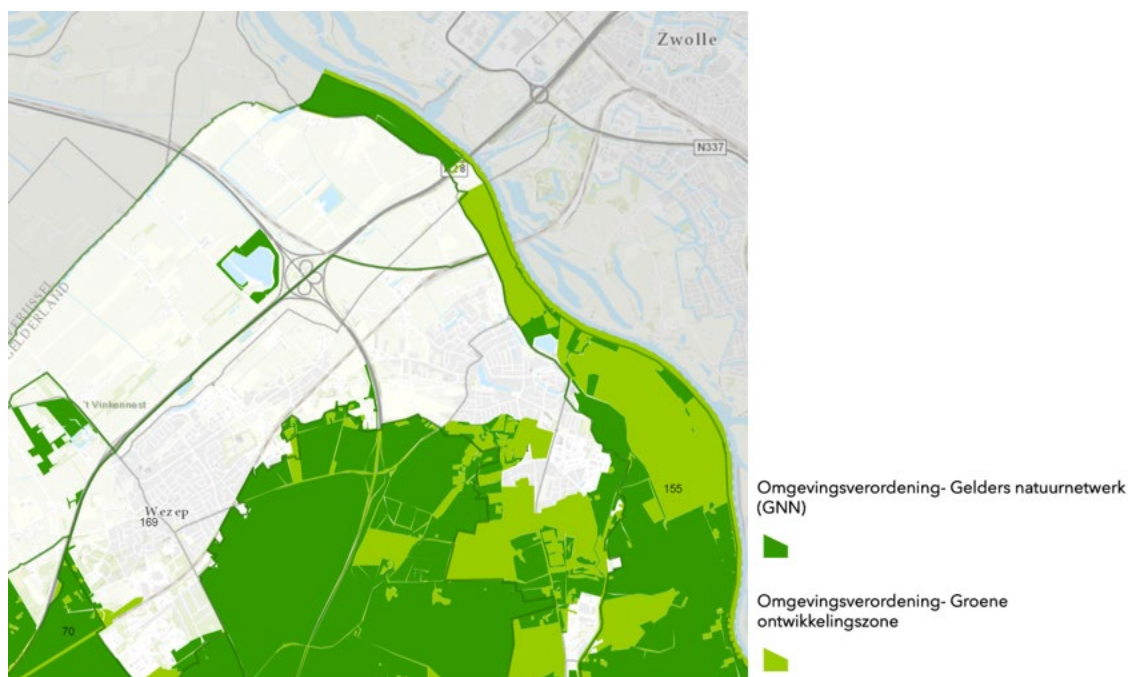
Figuur 3.14 Landschappelijke en cultuurhistorische waarden (bron: Structuurvisie Hattem)

Ecologie

De zuidzijde van het plangebied bestaat uit het Natura 2000-gebied De Veluwe. Op korte afstand van het plangebied is Natura 2000-gebied de Rijntakken gelegen. Beide gebieden zijn stikstofgevoelig. Dit gebied is tevens aangemerkt als Gelders natuurnetwerk (GNN). Daarnaast zijn er enkele delen van het plangebied aangeduid als groene ontwikkelzone. De Natura 2000-gebieden en GNN-gebieden in en rondom het plangebied zijn weergegeven in figuur 3.15 en 3.16.

Figuur 3.15 Natura 2000-gebieden binnen en nabij het plangebied (bron: Omgevingsverordening Gelderland)

Figuur 3.16 Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Groene ontwikkelingszone binnen en nabij het plangebied (bron: Omgevingsverordening Gelderland)

4.1. Inleiding

Het planMER maakt inzichtelijk of de gemaakte planologische keuzes en ontwikkelingsruimte op gebiedsniveau leiden tot belangrijke gevolgen voor het milieu. De opzet van de onderzoeken en effectbeschrijvingen in het planMER sluit aan bij de bouwmogelijkheden die het Chw bestemmingsplan biedt. Waar nodig worden de gevolgen cumulatief, 'worstcase' in beeld gebracht. Wanneer uit de onderzoeken en analyses blijkt dat ongewenste situaties kunnen ontstaan, beschrijft het planMER randvoorwaarden, maatregelen en/of uitgangspunten waarmee dergelijke negatieve effecten kunnen worden voorkomen. Dit hoofdstuk bevat een beschrijving van de wijze waarop het planMER en de onderzoeken in het kader van het planMER worden opgezet en uitgevoerd.

4.2. Plangebied en studiegebied

In figuur 1.2 is het plangebied weergegeven. Belangrijk hierbij is dat de uiterwaarden, de kernen en het bedrijventerrein H2O geen onderdeel uitmaken van het plangebied. Het studiegebied is het gebied waar milieueffecten kunnen optreden, als gevolg van de ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Het betreft het plangebied en de omgeving ervan. De reikwijdte van milieugevolgen van bijvoorbeeld de ontwikkelingsruimte voor veehouderijen kan aanzienlijk verschillen per milieuaspect. Voor bepaalde milieuaspecten komt het studiegebied vrijwel overeen met het plangebied, voor andere milieuthema's kan het studiegebied zich tot (ver) buiten het plangebied uitstrekken. Een voorbeeld van de laatstgenoemde categorie is het thema stikstofdepositie, met name als gevolg van de ontwikkelingsruimte voor veehouderijen. In het planMER wordt per milieuthema ingegaan op de begrenzing van het studiegebied.

4.3. Onderzoekssituaties

Zoals beschreven in hoofdstuk 2 verschilt het Chw bestemmingsplan op een aantal onderdelen van het bestemmingsplan. De verbrede reikwijdte en deregulering hebben gevolgen voor de reikwijdte en het detailniveau van het planMER. Het planMER is kaderstellend van aard en bevat een beoordeling op hoofdlijnen, waarbij de gedetailleerde toetsing plaatsvindt op het moment dat sprake is van een concreet initiatief. Het planMER brengt de referentiesituatie in beeld en vergelijkt zowel de effecten van het planvoornemen als van alternatieven en varianten hiermee.

In het planMER worden de volgende situaties onderzocht en vergeleken met de referentie (de te onderzoeken situaties worden in de volgende deelparagrafen verder toegelicht)

1. het planvoornemen, bestaande uit de mogelijkheden die in paragraaf 2.6 zijn beschreven, waarbij uitgegaan wordt van een reële invulling van de mogelijkheden;
2. de maximaal planologische mogelijkheden, uitgaande van benutting van maximale ruimte en alle mogelijke afwijkingen, rekening houdend met de milieugebruiksruimte;
3. een variant maximaal inzetten op wonen en gezondheid, waarbij alleen relevante/onderscheidende thema's worden onderzocht;

Daarnaast worden de concrete initiatieven op hoofdlijnen en kwalitatief uitgewerkt. De initiatieven die een relevant milieueffect kunnen hebben, zoals het verplaatsen of uitbreiden van een veehouderij of een

activiteit in of nabij een Natura 2000-gebied, worden in meer detail onderzocht dan initiatieven die generiek mogelijk gemaakt kunnen worden, zoals het toestaan van woningen op een kavel. De kwantitatieve onderzoeken die (mogelijk) noodzakelijk zijn ten behoeve van sommige concrete initiatieven maken geen onderdeel uit van het planMER. Deze onderzoeken zullen ten behoeve van het Chw bestemmingsplan of ten tijde van de vergunningsaanvragen door de initiatiefnemers zelf ingediend moeten worden.

Een omgevingsplan kent onder de Omgevingswet geen geldigheidstermijn, een eenmaal vastgesteld omgevingsplan blijft gelden en kan op onderdelen steeds worden herzien. Op basis van de Crisis- en Herstelwet krijgen de Chw plannen een planperiode van 20 jaar in plaats van 10 jaar. In het MER wordt rekening gehouden met de volgende zichtjaren:

- Huidige situatie: 2020 .
- Referentiesituatie, alternatieven, varianten en scenario's: 2030 en doorkijk naar 2040 indien mogelijk.

4.3.1. Referentiesituatie

In het MER worden de effecten van de planontwikkelingen en de alternatieven, varianten en eventuele scenario's vergeleken met de referentiesituatie. De referentiesituatie bestaat uit de huidige situatie en autonome ontwikkelingen in en rondom het plangebied. Autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die zich voordoen als het planvoornemen niet wordt uitgevoerd, bijvoorbeeld gevolgen van vastgesteld beleid en projecten waarover al definitieve besluitvorming heeft plaatsgevonden. In hoofdstuk 3 is de huidige (milieu)situatie in het plangebied al globaal beschreven. In het op te stellen MER zullen de huidige situatie en autonome ontwikkelingen uitgebreider worden beschreven.

Voor het aspect natuur geldt dat de referentiesituatie hiervan afwijkt: in het kader van de Wet natuurbescherming moet naar de feitelijke situatie gekeken te worden, zonder rekening te houden met eventuele autonome ontwikkelingen en/of onbenutte ruimte in de milieuvergunningen.

Als het gaat om de veehouderijen, vormt het Bestand Veehouderijbedrijven (BVB) het uitgangspunt voor de vergunde situatie in het buitengebied van de gemeente Hattem. Op basis van de gegevens uit het BVB wordt bekeken hoe de vergunde dieraantallen zich verhouden tot beschikbare gegevens over de huidige, feitelijke situatie. Hierbij wordt onder andere gebruik gemaakt van CBS-gegevens. Uitgangspunt is dat in de referentiesituatie voor het onderzoek stikstofdepositie (dat wordt uitgevoerd in het kader van de passende beoordeling) onbenutte ruimte in de vergunningen buiten beschouwing wordt gelaten. Wel wordt in de passende beoordeling het effect van het opvullen van onbenutte ruimte in de vergunningen apart inzichtelijk gemaakt. Op basis hiervan kan een uitspraak worden gedaan over het al dan niet optreden van significante negatieve effecten binnen de vergunde situatie.

Autonome ontwikkelingen

Dit zijn ontwikkelingen die zich voordoen als het planvoornemen niet wordt uitgevoerd, bijvoorbeeld gevolgen van vastgesteld beleid en projecten waarover al definitieve besluitvorming heeft plaatsgevonden. Autonome ontwikkelingen die worden meegenomen in het MER zijn:

- Windmolens aan de Noordwestzijde.
- Bedrijvenpark H2O.
- Verplaatsen aansluiting A28.
- Realisatie van een hotel op locatie bedrijvenpark H2O, Hattemse deel (nieuw bestemmingsplan in voorbereiding).
- De ontwikkeling van een gedeelte van bedrijventerrein 't Veen naar woonwijk Het Veen (in de kom van Hattem);
- Verkeersmaatregel: 60 km/uur op de Zuiderzeestraatweg in plaats van 80 km/uur.

4.3.2. Planvoornemen

Het planvoornemen bestaat zoals beschreven in paragraaf 2.6, vooral in het behouden van de huidige waarden en van de ontwikkelmogelijkheden uit het vigerende bestemmingplan Buitengebied, het inspelen op de gesignaleerde trends plus het mogelijk maken van de meer dan 34 initiatieven en wensen indien dit mogelijk is binnen de wettelijke beleidskaders. Hierbij wordt rekening gehouden met een reële ontwikkeling van de agrarische bedrijven.

Gezien de trends in de agrarische sector en daarmee samenhangend de afname van het aantal agrarische bedrijven, is het niet reëel dat alle veehouderijen binnen het plangebied zullen uitbreiden.

De trend van schaalvergroting zal de komende jaren naar verwachting nog verder doorzetten. Enerzijds zal een aantal bedrijven bedrijfsactiviteiten beëindigen, anderzijds zal een aantal bedrijven verder doorgroeien. In het planMER wordt zowel voor de grondgebonden veehouderijen als voor de intensieve veehouderijen op basis van de CBS-gegevens een realistische invulling uitgewerkt.

Verder wordt vooralsnog geen ruimte geboden aan grootschalige energietransitie, maar kleinschalige zonneparken en kleine windmolens (tot circa 15 meter hoogte) worden wel mogelijk gemaakt voor zover passend in het landschap. Kleinschalige recreatieve voorzieningen worden mogelijk gemaakt indien dit binnen de kaders mogelijk is, waarbij ook nadrukkelijk aandacht is voor het toevoegen van extra wandelpaden en het verbinden van verschillende recreatieve routes. Tevens is het behouden en waar mogelijk versterken van de natuur(waarden) een belangrijk uitgangspunt.

4.3.3. Maximale planmogelijkheden

De ontwikkelingsruimte voor de veehouderijen vormt de directe aanleiding voor het opstellen van het planMER, zowel in relatie tot de drempelwaarden uit het Besluit milieueffectrapportage als vanwege de mogelijke effecten op Natura 2000, en neemt daarom een belangrijke plaats in de effectbeschrijvingen in. Gelet op de eisen uit het Besluit milieueffectrapportage en jurisprudentie dient het planMER in ieder geval inzicht te geven in de milieugevolgen van de maximale ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Deze maximale ontwikkelingsruimte omvat alle mogelijkheden die in het bestemmingsplan bij recht, via afwijking met een omgevingsvergunning of wijzigingsbevoegdheden worden geboden.

Uitvoerbaar alternatief

Naar verwachting zijn bij de maximale invulling van de bouwmogelijkheden die de herziening biedt, significante negatieve effecten op Natura 2000 niet uit te sluiten. Als de onderzoeksresultaten daar aanleiding toe geven, wordt een aantal maatregelen doorgerekend waarmee significante negatieve effecten kunnen worden voorkomen (of zo veel mogelijk beperkt) om te komen tot een uitvoerbaar alternatief binnen de kaders die de Wet natuurbescherming stelt. Hierbij kan gedacht worden aan het beperken van wijzigingsbevoegdheden, het beperken van mogelijkheden tot omschakeling, maatregelen die zijn gericht op het toepassen van emissiearme stalsystemen, maar ook andere maatregelen. Vrijwillige innovaties en andere niet afdwingbare maatregelen op grond van het Chw bestemmingsplan kunnen hierin niet worden meegenomen.

4.3.4. Variant maximaal inzetten op wonen en gezondheid

Uit het participatieonderzoek blijkt dat er behoefte bestaat aan het realiseren van extra individuele (mantel)zorgwoningen in het buitengebied. Daarnaast is er ook een algemene behoefte aan nieuwe woningen. In het planMER zal worden onderzocht welke wat de effecten kunnen zijn als er maximaal wordt ingezet op het realiseren van individuele woningen en kleinere woningbouwprojecten binnen de beleidskaders voor het buitengebied.

In het verlengde van de thema's wonen en zorg is gezondheid een belangrijk aspect. Gezondheid omvat zowel harde parameters, zoals geluidbelasting, luchtkwaliteit, geurhinder als onderwerpen als beleving, groen, uitnodiging tot bewegen. Het maximaliseren van een gezonde woonomgeving is ook onderdeel van deze variant. Voor deze variant zullen alleen de onderscheidende milieuaspecten worden verkend.

4.4. Beleid

Voor het Chw bestemmingsplan Buitengebied is met name de Omgevingsverordening Gelderland van belang. In de paragraaf hieronder wordt daar nader op in gegaan.

4.4.1. Omgevingsverordening Gelderland

De Omgevingsverordening Gelderland is een juridisch instrument dat tot doel heeft om het beleid uit de Omgevingsvisie door te laten werken in gemeentelijke bestemmingsplannen. De omgevingsverordening heeft de status van ruimtelijke verordening, verkeersverordening, milieuverordening en waterverordening. In hoofdstuk 2 van de verordening zijn regels opgenomen om de provinciale belangen met betrekking tot het aspect ruimte te beschermen. Dit hoofdstuk bevat onder andere regels voor de ontwikkeling van woningen, bedrijvigheid (waaronder kantoren, bedrijventerreinen en detailhandel), glastuinbouw en veehouderijen. Daarnaast zijn regels opgenomen ter bescherming van het Gelders Natuurnetwerk (GNN), de Groene Ontwikkelingszone (GO) en verschillende landschappelijk en cultuurhistorisch waardevolle gebieden. De voor het plangebied belangrijkste thema's zijn onderstaand op hoofdlijnen beschreven.

Veehouderij

In de omgevingsverordening maakt de provincie onderscheid tussen grondgebonden en niet-grondgebonden veehouderij. Uitbreiding van de grondgebonden veehouderijtak is toegestaan indien de uitbreiding ruimtelijk aanvaardbaar is en voorziet in een goede landschappelijke inpassing. Zelf geteelde of geproduceerde agrarisch producten mogen verkocht worden bij het agrarische bedrijf onder de noemer van nevenactiviteiten. In de omgevingsverordening zijn specifieke randvoorwaarden vastgelegd voor niet-grondgebonden landbouw. De provincie streeft namelijk naar een duurzame niet-grondgebonden veehouderij in Gelderland.

Gelders Plussenbeleid

Gelders Plussenbeleid Het actualisatieplan Omgevingsverordening (vastgesteld 1 maart 2017) bevat een wijziging van het beleid voor veehouderijen. Het provinciaal beleid is deels ingehaald door rijksbeleid. In de landelijke wetgeving worden eisen gesteld aan de groei van melkveehouderijen. Vanaf 2016 moeten melkveehouders aantonen dat de toename van de veestapel (ten opzichte van de omvang in 2014) deels ook gepaard gaat met groei in de oppervlakte cultuurgrond waarover het bedrijf kan beschikken. De provincie trekt om deze reden de bestaande hiervoor beschreven regeling in en komt met een nieuwe regeling. Het huidige Gelderse provinciale ruimtelijke beleid voor de niet-grondgebonden veehouderij is nu gericht op de omvang van individuele bedrijven. Dit is omgezet in een aanpak die is gericht op duurzame groei van niet-grondgebonden veehouderij. In plaats van kwantitatieve (vaste) bouwblokmaten bepalen extra maatregelen ter verbetering van de ruimtelijke kwaliteit op het terrein van landschappelijke inpassing, milieu- en dierenwelzijn de groeiruin (het zogenaamde Plussenbeleid). Op deze wijze draagt Gelderland bij aan het versnellen van duurzame ontwikkelingen in de veehouderij zonder dat dit ten koste gaat van een verslechtering voor de natuur. Deze aanpak van het Plussenbeleid vraagt een werkwijze tussen ondernemer, omgeving en gemeente, waarin een goede dialoog centraal staat en ruimte is voor lokaal maatwerk gericht op lokale of regionale aandachtsgebieden. Met extra investeringen in ruimtelijke kwaliteit, milieu en dierenwelzijn kan de provinciale sturing op ruimtelijke maten komen te vervallen en krijgen niet-grondgebonden veehouderijbedrijven, die hierin extra investeren, de ruimte. In het Actualisatieplan is bepaald dat het Plussenbeleid eerst in gemeentelijke beleidsregels vertaald dient te worden.

In het MER zal nader worden ingegaan op het wettelijk kader en op het relevante beleidskader op nationaal, provinciaal en gemeentelijk niveau en de recente ontwikkelingen daarin.

4.5. Detailniveau

Milieugevolgen

Het planMER beschrijft op hoofdlijnen de bandbreedte aan mogelijke milieugevolgen van het Chw bestemmingsplan. Daarbij komen alle functies en activiteiten met een (potentieel) relevante milieu-impact aan de orde. Daarbij gaat het niet alleen om ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven, ook niet-agrarische nevenfuncties en vervolgfuncties, recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden, mogelijkheden voor woningbouw en eventuele mogelijkheden voor duurzame energie zullen worden meegenomen in het planMER.

Op basis van de analyse van de referentiesituatie wordt bekeken wat de mogelijke milieugevolgen zijn van de ontwikkelingsmogelijkheden. Uitgangspunt is het in beeld brengen van de bandbreedte aan mogelijke effecten op basis van de effectbepaling voor een aantal maatgevende situaties. Op basis van de uitgangspunten voor de gewenste ontwikkelingsmogelijkheden in het (ontwerp)Chw bestemmingsplan zal de bandbreedte worden uitgewerkt, waarbij voor de relevante thema's wordt bekeken welke functies maatgevend zijn voor de optredende effecten. De effectbeoordeling gebeurt zo veel mogelijk kwalitatief. Waar nodig aangevuld met verkennende berekeningen en gevoeligheidsanalyses.

Een bijzonder punt van aandacht vormen de mogelijk effecten van het Chw bestemmingsplan op Natura 2000, waaronder De Veluwe. Dit is immers een van de aanleidingen om een planm.e.r.-procedure te doorlopen. In de Wet natuurbescherming is vastgelegd dat voor plannen die mogelijk leiden tot significante negatieve effecten op Natura 2000 een zogenaamde 'passende beoordeling' noodzakelijk is. In de Natura 2000-gebieden de Veluwe en Rijntakken kan als gevolg van het Chw bestemmingsplan mogelijk verstoring optreden. De passende beoordeling wordt als bijlage opgenomen in het planMER. De toetsing voor het thema stikstofdepositie zal deels wel kwantitatief van aard zijn. De passende beoordeling brengt de beschikbare ontwikkelingsruimte binnen de Wet natuurbescherming in beeld en beschrijft op welke wijze de ontwikkelingsmogelijkheden in het Chw bestemmingsplan daar op kunnen worden afgestemd.

Voorwaarden en maatregelen

Op basis van de beschrijving van de referentiesituatie en de (potentiële) milieugevolgen volgt een uitwerking van de voorwaarden, uitgangspunten en maatregelen die in het Chw bestemmingsplan kunnen worden geboden aan toekomstige initiatieven. Daarbij kan het gaan om harde randvoorwaarden gekoppeld aan bijvoorbeeld geluidzones. Het kan echter ook gaan om kaders die volgen uit de doelstellingen en ambities voor het plangebied: op welke wijze nieuwe initiatieven kunnen bijdragen aan de beoogde omgevingskwaliteit en de oplossing van eventuele bestaande knelpunten. Waar relevant worden deze kaders per landschappelijke zone gespecificeerd.

Monitoring

Om in te kunnen spelen op toekomstige veranderingen en innovaties, is het Chw bestemmingsplan flexibel van opzet. Door de looptijd en de flexibele opzet is het niet goed te voorspellen op welke wijze de verschillende sectoren binnen het plangebied (en in samenhang daarmee de milieusituatie) zich zullen ontwikkelen. Ontwikkelingen buiten de scope van het Chw bestemmingsplan kunnen hierop van grote invloed zijn. Denk bijvoorbeeld aan ontwikkelingen in wet- en regelgeving en economische ontwikkelingen. Het is daarom van belang om de milieusituatie ook tijdens de looptijd van het Chw bestemmingsplan te monitoren en waar nodig onderdelen van het plan te herzien als gevolg van de monitoringsresultaten. Het planMER zal waar relevant aanbevelingen doen voor de thema's waarvoor en wijze waarop monitoring plaats kan vinden.

4.6. Milieuonderzoeken

Tabel 4.1 geeft een overzicht van de milieuthema's die in het planMER aan de orde komen en de criteria aan de hand waarvan de effecten van het Chw bestemmingsplan inzichtelijk worden gemaakt. Ook is het bijbehorende detailniveau aangegeven. Onder de tabel is dit per onderdeel toegelicht. De effectanalyse

zal waar nodig kwantitatief worden uitgevoerd. Waar berekeningen niet nodig of mogelijk zijn, zal de effectanalyse kwalitatief (op basis van expert judgement) worden uitgevoerd.

In het MER zal per toetsingscriterium het milieueffect worden uitgedrukt op basis van de onderstaande schaal:

- ++ sterk positief effect;
- + positief effect;
- 0 geen positief en geen negatief effect;
- negatief effect;
- sterk negatief effect.

Tabel 4.1 Milieuthema's, criteria en werkwijze

Thema	te beschrijven effecten	Werkwijze
Ecologie gebiedsbescherming en soortenbescherming	- vernietiging, verstoring, en verdroging - vermesting/verzuring - aantasting leefgebied	- kwalitatief - kwantitatief onderzoek Aeries - kwalitatief
Landschap, cultuurhistorie en archeologie - landschapsstructuur/cultuurhistorie - archeologie	- aantasting karakteristieke patronen, elementen en structuren - aantasting historische landschapskenmerken - aantasting archeologische waarden	- kwalitatief, aan de hand van gemeentelijk en provinciaal beleid - kwalitatief
Woon- en leefklimaat - geurhinder veehouderijen - luchtkwaliteit - gezondheid - geluidhinder - externe veiligheid	- geurbelasting geurgevoelige objecten - aantal geurgehinderden - luchtkwaliteit rond veehouderijen en wegen - ontwikkeling aspecten geluid, lucht, groen, beleving, beweging - geluidbelasting vanwege verkeer - toename risico's (PR en GR)	- kwantitatief, op basis van berekeningen V-stacks - kwantitatief, op basis van berekeningen, ISL3a en kwalitatief op basis van kaarten - kwalitatief - kwalitatief op basis van beschikbare contouren - kwalitatief, op basis van beschikbare basisgegevens
Bodem en water - bodemkwaliteit - grondwater - oppervlaktewater - waterketen	- invloed op bodemkwaliteit - effect grondwaterstand - effect oppervlaktewaterkwaliteit - waterberging en afkoppelen	- kwalitatief, op basis van basisgegevens en beschikbare studies
Verkeer en vervoer	- verkeersafwikkeling - verkeersveiligheid	- kwalitatief aan de hand van beschikbare verkeersgegevens

Ecologie

Passende beoordeling

De effecten van het Chw bestemmingsplan op Natura 2000 spelen een belangrijke rol in het planMER. In en in de omgeving van het plangebied is een aantal Natura 2000-gebieden gelegen. Voor de Veluwe en

de Rijntakken is een complete passende beoordeling noodzakelijk, waarbij naast de effecten van stikstofdepositie ook wordt ingegaan op effecten zoals areaalverlies, versnippering, verstoring en verandering van waterhuishouding. Voor het thema stikstofdepositie is de ontwikkelingsruimte voor veehouderijen relevant. De stikstofdepositie wordt berekend met het rekenmodel AERIUS. In de passende beoordeling wordt inzicht gegeven in de maximale toename van stikstofdepositie (mol N/ha/jr). In het onderzoek ligt de nadruk op de meest kritische habitats, waar elke extra depositie kan leiden tot het belemmeren van het behalen van de instandhoudingsdoelen voor deze habitats. Op basis van de beoordeling van de maximale invulling worden maatregelen of randvoorwaarden doorgerekend waarmee de potentiële toename van stikstofdepositie kan worden beperkt of zelfs helemaal voorkomen.

Overige ecologische aspecten

Het planMER beschrijft ook het Gelders natuurnetwerk (GNN) in en rond het plangebied en de beschermde soorten die in het plangebied aanwezig zijn (op basis van beschikbare basisgegevens en bronnen) en gaat in op de mogelijke effecten op de aanwezige waarden.

Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Het plangebied heeft in bepaalde gebieden grote landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Ook hebben delen van het plangebied een archeologische verwachtingswaarde. Het planMER beschrijft de aanwezige waarden en gaat in op de mogelijke gevolgen van de bouw- en gebruiksmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt voor deze waarden.

Geurhinder

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) bevat het beoordelingskader voor geurhinder van veehouderijen die vergunningplichtig zijn op basis van de Wet milieubeheer (Wm). Het beoordelingskader is als volgt:

- voor diercategorieën waarvan de geuremissie per dier is vastgesteld (in de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv))³⁾ geldt een maximale geurbelasting⁴⁾ op een geurgevoelig object;
- voor andere diercategorieën geldt een minimale afstand van de dierenverblijven ten opzichte van geurgevoelige objecten.

De normen uit de Wgv zijn van toepassing op de voorgrondbelasting: de geurbelasting ten gevolge van één individuele veehouderij. Bij de beoordeling van het woon- en leefklimaat kan ook de achtergrondbelasting een rol spelen. Daarbij gaat het om de cumulatieve geurbelasting ten gevolge van meerdere veehouderijen. Er zijn twee situaties mogelijk:

1. De voorgrondbelasting is *minder* dan de helft van de achtergrondbelasting: de achtergrondbelasting is bepalend voor de hinder.
2. De voorgrondbelasting is *meer* dan de helft van de achtergrondbelasting: dan leidt de voorgrondbelasting altijd tot het hoogste geurhinderpercentage.

De handreiking bij de Wet geurhinder en veehouderij geeft inzicht in de kans op geurhinder bij de optredende achtergrondbelastingen en voorgrondbelastingen. Vervolgens is daar een milieukwaliteit aan gekoppeld variërend van 'zeer goed' tot 'extreem slecht'. Waar relevant worden in het planMER maatregelen uitgewerkt waarmee de optredende geurbelasting kan worden beperkt. Voor de diercategorieën waar geen emissiefactoren voor zijn vastgesteld (bijvoorbeeld melkrundvee), gaat het planMER in op de afstandseisen uit de Wet geurhinder en veehouderij en het Activiteitenbesluit en de consequenties voor de herziening van het bestemmingsplan.

3 onder meer vleeskalveren en jong vleesvee, schapen, geiten, biggen en vleesvarkens, legkippen, vleeskuikens, eenden, parelhoenders.

4 het betreft een norm voor de voorgrondbelasting: de maximale geurbelasting wordt uitgedrukt in odourunits per kubieke meter lucht (ouE/m³).

Luchtkwaliteit

Rond intensieve veehouderijen (in het bijzonder pluimveehouderijen) kan sprake zijn van verhoogde concentraties fijn stof. In aansluiting op de uitgangspunten voor het onderzoek geurhinder worden in het planMER de concentraties luchtverontreinigende stoffen in beeld gebracht met het rekenmodel ISL3a (referentiesituatie en maximale invulling). De uitkomsten worden enerzijds getoetst aan de wettelijke grenswaarden. Daar waar sprake is van overschrijdingssituaties, beschrijft het planMER maatregelen waarmee de toename van emissies kan worden beperkt.

Ook wordt in het Chw bestemmingsplan ingegaan op de mogelijke gevolgen van de verkeersgeneratie op de concentraties luchtverontreinigende stoffen langs de ontsluitende wegen. In eerste instantie worden geen gedetailleerde berekeningen uitgevoerd, maar wordt met een gevoeligheidsanalyse bekeken of er knelpunten kunnen ontstaan.

Gezondheid

De effectbeoordeling voor het thema gezondheid beperkt zich in het planMER tot de maatgevende milieuthema's die direct kunnen worden beïnvloed door de ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan biedt: geurhinder, luchtkwaliteit en andere gezondheidsaspecten die een rol kunnen spelen rond veehouderijen, waaronder verspreiding van biologische agentia (endotoxinen). Ook groen, beleving en uitnodiging tot beweging worden meegewogen. Voor andere aspecten (zoals geluid, verkeer en externe veiligheid) zal een bestemmingsplan buitengebied geen grote gezondheidsgevolgen hebben, maar deze onderwerpen worden wel kwalitatief beschouwd.

Overige milieuaspecten

De hiervoor beschreven milieuaspecten zijn in relatie tot de ontwikkelingsruimte in de herziening het meest relevant. In het planMER wordt echter ook aandacht besteed aan de overige milieuaspecten:

- Verkeer;
- externe veiligheid;
- geluid;
- bodem en water.

Voor deze aspecten wordt uitgegaan van een kwalitatieve beschrijving op basis van beschikbare basisgegevens en onderzoeken.

5.1. Raadplegen overlegpartners, bestuursorganen en belanghebbenden

Met de voorliggende Notitie reikwijdte en detailniveau worden overlegpartners en bestuursorganen geraadpleegd over de reikwijdte en het detailniveau van het planMER. De Notitie reikwijdte en detailniveau wordt ook ter inzage gelegd.

5.2. Vervolgprocedure

Gelijktijdig met het opstellen van het ontwerp-Chw bestemmingsplan wordt het concept-planMER opgesteld. Conform de eisen uit het Besluit milieueffectrapportage wordt in het Chw bestemmingsplan gemotiveerd op welke wijze in het plan wordt omgegaan met de resultaten en conclusies uit het planMER.

Het planMER wordt vervolgens samen met het ontwerp-Chw bestemmingsplan formeel in procedure gebracht. Op dat moment vindt ook de toetsing door de Commissie voor de m.e.r. plaats. Daarmee is de planmer-procedure in principe afgerond. Het planMER vormt een bijlage bij het Chw bestemmingsplan en wordt door de raad vastgesteld.

